

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09 – 4367/12.11.2021 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация за специалност код **7620201** „Социална работа с деца и семейства в риск“ от професия код **762020** „Сътрудник социални дейности“ от професионално направление код **762** „Социална работа и консултиране“ съгласно приложението.

X

АКАД. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ
Министър на образованието и науката

Приложение

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ

НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	762	СОЦИАЛНА РАБОТА И КОНСУЛТИРАНЕ
Професия	762020	СЪТРУДНИК СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ
Специалност	7620201	СОЦИАЛНА РАБОТА С ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В РИСК

Утвърдена със Заповед РД09 - 4367/12.11.2021 г.

София, 2021 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалност код **7620201 „Социална работа с деца и семейства в риск“**, професия код **762020 „Сътрудник социални дейности“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение. (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия **„Сътрудник социални дейности“**, специалност **„Социална работа с деца и семейства в риск“**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

За държавен изпит за придобиване на професионална квалификация:

1. Част по теория на професията:
 - 1.1. изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема;
 - 1.2. критерии за оценяване на резултатите от обучението по всяка изпитна тема;
 - 1.3. матрица на писмен тест по всяка изпитна тема;
 - 1.4. критерии и показатели за оценяване на дипломния проект и неговата защита.
2. Част по практика на професията:
 - 2.1. указание за съдържанието на индивидуалните задания;
 - 2.2. критериите за оценяване на резултатите от обучението.
3. Система за оценяване.
4. Препоръчителна литература.
5. Приложения:
 - а. изпитен билет - част по теория на професията;
 - б. индивидуално задание по практика;
 - в. указание за разработване на писмен тест;
 - г. индивидуално задание за разработване на дипломен проект;
 - д. указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект;

е. рамка на рецензия на дипломен проект.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми, критерии за оценяване на резултатите и матрица на писмен тест по всяка изпитна тема

Изпитна тема № 1: Социалната работа като дейност и система

Цели и задачи на социалната работа. Принципи (хуманизъм, социална справедливост, свобода на личността, социално партньорство и др.) на социалната работа. Обекти и субекти на социалната работа. Равнища на социална работа – макро-, мезо- и микроравнище на социална работа. Социалната работа като професионална дейност. Принципи на етично отношение в процеса на взаимодействие с клиента/потребителя.

Дидактически материали: Етичен кодекс на социалния работник

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1		Максимален брой точки
1.	Изброява целите и формулира задачите на социалната работа.	10
2.	Изброява и обяснява основните принципи на социалната работа, доказва тяхната обвързаност с целите на социалната работа.	20
3.	Дефинира обектите и субектите на социалната работа.	10
4.	Описва съдържанието на макро-, мезо- и микроравнището на социална работа и изяснява взаимодействието между тях.	20
5.	Изяснява спецификата на социалната работа като професионална дейност и прави изводи за обществената значимост на социалната работа.	20
6.	Формулира принципи на етично отношение в процеса на взаимодействие с клиента/потребителя и обобщава тяхното значение за отговорното професионално поведение.	20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 1/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Изброява целите и формулира задачите на социалната работа.	10	3	1		

2. Изброява и обяснява основните принципи на социалната работа, доказва тяхната обвързаност с целите на социалната работа.	20	2	2		1
3. Дефинира обектите и субектите на социалната работа.	10	1	2		
4. Описва съдържанието на макро-, мезо- и микроравнището на социална работа и изяснява взаимодействието между тях.	20	2	2		1
5. Изяснява спецификата на социалната работа като професионална дейност и прави изводи за обществената значимост на социалната работа.	20	1	1	1	1
6. Формулира принципи на етично отношение в процеса на взаимодействие с клиента/потребителя и обобщава тяхното значение за отговорното професионално поведение.	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	9	2	4
Общ брой точки:	100	20	36	12	32
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 2: Подходи и модели на социалната работа

Основни подходи в социалната работа. Предписващ (медицински) модел на социална работа – особености, етапи, предимства и недостатъци. Договорен модел на социална работа – особености, етапи, предимства и недостатъци. Приложение на моделите в социалната практика.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Изяснява съдържанието на основните подходи в социалната работа. Посочва връзката подход - модел на социална работа.	10
2. Изброява особеностите на предписващия модел и описва съдържанието на неговите етапи.	10
3. Посочва предимствата и недостатъците на предписващия модел. Формулира заключения за изискванията при неговото използване.	20
4. Изяснява особеностите, предимствата и недостатъците на договорния модел. Различава предписващия от договорния модел.	20
5. Изброява етапите на договорния модел и диференцира изискванията, свързани с всеки от посочените етапи.	20

6. Илюстрира с подходящи примери прилагането на двата модела и обосновава избора на конкретен модел спрямо посочената ситуация.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 2/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Изяснява съдържанието на основните подходи в социалната работа. Посочва връзката подход - модел на социална работа.	10	3	1		
2. Изброява особеностите на предписващия модел и описва съдържанието на неговите етапи.	10	1	2		
3. Посочва предимствата и недостатъците на предписващия модел. Формулира заключения за изискванията при неговото използване.	20	2			2
4. Изяснява особеностите, предимствата и недостатъците на договорния модел. Различава предписващия от договорния модел.	20		1		2
5. Изброява етапите на договорния модел и диференцира изискванията, свързани с всеки от посочените етапи.	20	2	1	2	
6. Илюстрира с подходящи примери прилагането на двата модела и обосновава избора на конкретен модел спрямо посочената ситуация.	20			2	1
Общ брой задачи:	22	8	5	4	5
Общ брой точки:	100	16	20	24	40
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 3: Методи за изследване в социалната работа

Същност на методите за изследване в социалната работа – наблюдение, анкета, интервю. Изисквания при подготовката и провеждането на посочените методи. Видове наблюдение и фази на провеждане. Анкета – видове, подготовка и провеждане. Интервю – видове, етапи и особености на първото интервю с клиент. Избор на метод за изследване в социалната работа – предимства и недостатъци.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3		Максимален брой точки
1. Описва същността на методите за изследване в социалната работа и обяснява основното предназначение на наблюдението, анкетата и интервюто при събиране на информация.		12
2. Описва изисквания при подготовката и провеждането на посочените методи.		8
3. Посочва видовете наблюдение и обяснява особеностите на различните етапи на провеждане.		20
4. Описва видовете анкети, свързва изискванията с вида на анкетата. Прави изводи за ефективно провеждане.		20
5. Обяснява видове интервю в социалната работа и дава примери за техники за интервюиране. Описва етапите на интервюто и обобщава значението на първото интервю с клиент за изграждане на доверие.		20
6. Обосновава подходящия избор на метод за изследване на семейство според предимствата и недостатъците на методите.		20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 3/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва същността на методите за изследване в социалната работа и обяснява основното предназначение на наблюдението, анкетата и интервюто при събиране на информация.	12	2	2		
2. Описва изисквания при подготовката и провеждането на посочените методи.	8		2		
3. Посочва видовете наблюдение и обяснява особеностите на различните етапи на провеждане.	20	2	4		

4. Описва видовете анкета, свързва изискванията с вида на анкетата. Прави изводи за ефективно провеждане.	20			2	1
5. Обяснява видове интервю в социалната работа и дава примери за техники за интервюиране. Описва етапите на интервюто и обобщава значението на първото интервю с клиент за изграждане на доверие.	20	2	1	2	
6. Обосновава подходящия избор на метод за изследване на семейство според предимствата и недостатъците на методите.	20	2			2
Общ брой задачи:	24	8	9	4	3
Общ брой точки:	100	16	36	24	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 4: Организация на социалните услуги

Законодателни основи на социалните услуги. Принципи при предоставянето на социалните услуги. Функции на социалните услуги и видове. Доставчици на социални услуги. Критерии и стандарти за качество на социалните услуги. Съдействие и консултиране за избор на подходящи социални услуги.

Дидактически материали: Актуален закон за социалните услуги

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на социалните услуги съобразно действащата нормативна рамка. Посочва потенциални потребители на социални услуги.	10
2. Изброява и обяснява принципите при предоставянето на социалните услуги, прави изводи за тяхната приложимост в социалната практика.	20
3. Изброява функциите на социалните услуги и описва видовете социални услуги според българското законодателство.	10
4. Посочва доставчици на социални услуги в общността и описва изискванията към тях съобразно вида на предоставяните услуги.	20
5. Диференцира нормативно разписаните критерии и стандарти за качество на социалните услуги и изяснява спецификата им в социалната работа с деца и семейства.	20
6. Изяснява ролята на специалиста при съдействието и консултирането за избор на подходящи социални услуги и дава примери.	20

Общ брой точки:	100
------------------------	------------

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 4/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Дефинира същността на социалните услуги съобразно действащата нормативна рамка. Посочва потенциални потребители на социални услуги.	10	3	1		
2. Изброява и обяснява принципите при предоставянето на социалните услуги, прави изводи за тяхната приложимост в социалната практика.	20	2	1	2	
3. Изброява функциите на социалните услуги и описва видовете социални услуги според българското законодателство.	10	3	1		
4. Посочва доставчици на социални услуги в общността и описва изискванията към тях съобразно вида на предоставяните услуги.	20	2	1	2	
5. Диференцира нормативно разписаните критерии и стандарти за качество на социалните услуги и изяснява спецификата им в социалната работа с деца и семейства.	20	2	2		1
6. Изяснява ролята на специалиста при съдействието и консултирането за избор на подходящи социални услуги и дава примери.	20			2	1
Общ брой задачи:	26	12	6	6	2
Общ брой точки:	100	24	24	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 5: Семейството като социална група и институция

Същност и характеристика на семейството като социална група. Функции на семейството като социална институция. Видове семейства според състава и отношението към детето. Отговорности на семейството към детето. Съвременни тенденции в развитието на семейството. Семейството като обект на социална работа.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5		Максимален брой точки
1. Описва същността и обяснява характеристиката на семейството като социална група.		10
2. Изброява и обяснява функциите на семейството като социална институция.		10
3. Изброява видовете семейства според състава и отношението към детето и изяснява начина, по който реализират функциите на семейството.		20
4. Описва отговорностите на семейството към детето и прави изводи за тяхната роля в посочените видове семейства.		20
5. Описва и обобщава съвременните тенденции в развитието на семейството.		20
6. Изяснява причините, които превръщат семейството в обект на социална работа, и дава примери.		20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 5/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва същността и обяснява характеристиката на семейството като социална група.	10	2	1		
2. Изброява и обяснява функциите на семейството като социална институция.	10	1	2		
3. Изброява видовете семейства според състава и отношението към детето и изяснява начина, по който реализират функциите на семейството.	20	2	1	2	
4. Описва отговорностите на семейството към детето и прави изводи за тяхната роля в посочените видове семейства.	20	1	1	1	1
5. Описва и обобщава съвременните тенденции в развитието на семейството.	20	1	1	1	1
6. Изяснява причините, които превръщат семейството в обект на социална работа, и дава примери.	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	24	9	7	5	3
Общ брой точки:	100	18	28	30	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 6: Родителство и родителска роля

Същност на родителската роля. Характеристики на родителството - родителски авторитет, родителска власт и родителски контрол. Родителски стил на възпитание – същност, видове и отражение върху детското развитие. Позитивно ориентирано семейно възпитание и изграждането на сигурно привързване. Емоционалното неприемане на детето – същност, форми и причини, последствия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6		Максимален брой точки
1. Дефинира същността на родителската роля и изяснява спецификата на майчиното и бащиното поведение.		10
2. Изяснява съдържанието на посочените характеристики на родителството - родителски авторитет, родителска власт и родителски контрол.		10
3. Изброява и изяснява същността на видовете родителски стилове на възпитание, прави изводи за тяхното отражение върху детското развитие и дава примери.		28
4. Изброява и обяснява характеристиките на позитивно ориентираното семейно възпитание и прави изводи за ролята му в изграждането на сигурно привързване.		20
5. Дефинира емоционално неприемане на детето и неговите форми, изяснява причините за него. Прави връзка между родителски стил на възпитание и емоционално отхвърляне.		20
6. Обяснява и обобщава последствията от емоционалното неприемане.		12
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 6/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Дефинира същността на родителската роля и изяснява спецификата на майчиното и бащиното поведение.	10	3	1		
2. Изяснява съдържанието на посочените характеристики на родителството - родителски авторитет, родителска власт и родителски контрол.	10	1	2		
3. Изброява и изяснява същността на видовете родителски стилове на възпитание, прави изводи	28	3	2	1	1

за тяхното отражение върху детското развитие и дава примери.					
4. Изброява и обяснява характеристиките на позитивно ориентираното семейно възпитание и прави изводи за ролята му в изграждането на сигурно привързване.	20	2	2		1
5. Дефинира емоционално неприемане на детето и неговите форми, изяснява причините за него. Прави връзка между родителски стил на възпитание и емоционално отхвърляне.	20	3		1	1
6. Обяснява и обобщава последствията от емоционалното неприемане.	12		1		1
Общ брой задачи:	26	12	8	2	4
Общ брой точки:	100	24	32	12	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 7: Развитие и социализация на детето

Възрастови периоди в детското развитие. Възрастови кризи на детето – водещи потребности и поведенчески прояви. Фактори на социализация. Подкрепа на развитието и на най-добрия интерес на детето. Рискови фактори за социализацията на подрастващите. Интегрирани здравно-социални услуги при проблеми в социализацията на децата.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Изброява и обяснява възрастовите периоди в развитието на детето. Посочва мястото на възрастовите кризи.	10
2. Изяснява водещите потребности и поведенческите прояви, характерни за възрастовите кризи на детето.	10
3. Изброява факторите на социализация и прави изводи за тяхното взаимодействие и влияние върху детското развитие.	20
4. Описва изискванията към средата за подкрепа на развитието и на най-добрия интерес на детето и дава примери.	20
5. Изброява и обяснява рисковите фактори за социализацията на подрастващите и прави изводи за тяхната обвързаност с възрастовите кризи.	20
6. Посочва и изяснява съдържанието на различни интегрирани здравно-социални услуги при проблеми в социализацията на децата. Илюстрира с примери очаквани резултати и положителни ефекти.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 7/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Изброява и обяснява възрастовите периоди в развитието на детето. Посочва мястото на възрастовите кризи.	10	3	1		
2. Изяснява водещите потребности и поведенческите прояви, характерни за възрастовите кризи на детето.	10	1	2		
3. Изброява факторите на социализация и прави изводи за тяхното взаимодействие и влияние върху детското развитие.	20	2	2		1
4. Описва изискванията към средата за подкрепа на развитието и на най-добрия интерес на детето и дава примери.	20	2	1	2	
5. Изброява и обяснява рисковите фактори за социализацията на подрастващите и прави изводи за тяхната обвързаност с възрастовите кризи.	20	2	2		1
6. Посочва и изяснява съдържанието на различни интегрирани здравно-социални услуги при проблеми в социализацията на децата. Илюстрира с примери очаквани резултати и положителни ефекти.	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	26	11	9	3	3
Общ брой точки:	100	22	36	18	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 8: Девиантно поведение при децата

Същност и характеристики на девиантното поведение. Детерминанти на девиантното поведение: индивидуално-психични и социално-психични. Типове девиации при децата. Отклонения в социалното поведение на малолетните и непълнолетните. Основни принципи на въздействие върху непълнолетния правонарушител.

Специализирани институции и социални услуги за деца с девиантно поведение.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8		Максимален брой точки
1. Дефинира девиантното поведение и изяснява неговите основни характеристики.		10
2. Изяснява съдържанието на индивидуално-психичните и социално-психичните детерминанти на девиантното поведение. Доказва тяхната взаимна обвързаност.		20
3. Изброява и обяснява типовете девиации при децата.		10
4. Описва и диференцира отклоненията в социалното поведение на малолетните и непълнолетните. Дава примери.		20
5. Изяснява основните принципи на въздействие върху непълнолетния правонарушител и прави изводи за ефекта от тяхното прилагане в работата с подрастващите.		20
6. Изброява специализирани институции за деца с девиантно поведение и изяснява тяхната роля. Представя пакет от социални услуги за деца с девиантно поведение и прави изводи за тяхната ефективност.		20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 8/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Дефинира девиантното поведение и изяснява неговите основни характеристики.	10	3	1		
2. Изяснява съдържанието на индивидуално-психичните и социално-психичните детерминанти на девиантното поведение. Доказва тяхната взаимна обвързаност.	20	2	2		1
3. Изброява и обяснява типовете девиации при децата.	10	1	2		
4. Описва и диференцира отклоненията в социалното поведение на малолетните и непълнолетните. Дава примери.	20	1	1	1	1
5. Изяснява основните принципи на въздействие върху непълнолетния правонарушител и прави изводи за ефекта от тяхното прилагане в работата с подрастващите.	20	3		1	1
6. Изброява специализирани институции за деца с девиантно поведение и изяснява тяхната роля. Представя пакет от социални услуги за деца с	20	1	1	1	1

девиантно поведение и прави изводи за тяхната ефективност.					
Общ брой задачи:	25	11	7	3	4
Общ брой точки:	100	22	28	18	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 9: Насилието над детето в семейството

Насилието над детето като социален феномен. Причини за насилието над детето в семейството. Видове насилие над детето в семейството. Влияние на насилието върху формирането и развитието на детската личност. Социална работа с деца – жертви на насилие. Алгоритъм на действие при сигнал за насилие над дете в семейството.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Дефинира насилието над детето и изяснява неговата специфика като социален феномен.	10
2. Изброява и обяснява причини за насилие над детето в семейството.	10
3. Изброява и изяснява съдържанието на видовете насилие над детето в семейството. Обобщава симптомите за разпознаване на проявено насилие.	20
4. Описва влиянието на насилието върху формирането и развитието на детската личност и прави изводи за последствията от преживяното насилие в дългосрочен план.	20
5. Изяснява спецификата на социална работа с децата, преживели насилие. Дава пример и предлага идеи за кризисна интервенция при установено насилие над дете в семейството.	20
6. Разработва алгоритъм на действие при сигнал за насилие над дете в семейството.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 9/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6

1. Дефинира насилието и изяснява неговата специфика като социален феномен.	10	1	2		
2. Изброява и обяснява причини за насилие над детето в семейството.	10	1	2		
3. Изброява и изяснява съдържанието на видовете насилие над детето в семейството. Обобщава симптомите за разпознаване на проявено насилие.	20	1	1	1	1
4. Описва влиянието на насилието върху формирането и развитието на детската личност и прави изводи за последствията от преживяното насилие в дългосрочен план.	20	2	2		1
5. Изяснява спецификата на социална работа с децата, преживели насилие. Дава пример и предлага идеи за кризисна интервенция при установено насилие над дете в семейството.	20	2	1	2	1
6. Разработва алгоритъм на действие при сигнал за насилие над дете в семейството.	20	2	1	2	
Общ брой задачи:	25	9	9	5	2
Общ брой точки:	100	18	36	30	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 10: Социална работа с деца в риск, отглеждани в семейна среда

Групи деца в риск, отглеждани в семейна среда. Социално-педагогически риск за детето в семейството. Първична оценка на риска за детето - цели на оценката и включени дейности. Методи за измерване на родителския капацитет. План за действие. Институционално сътрудничество при предоставянето на подкрепа на деца в риск.

Дидактически материали: Образци на документи

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Дефинира понятието „дете в риск“ и изброява групи деца в риск, отглеждани в семейна среда.	10
2. Изяснява условията, които предизвикват социално-педагогически риск за детето в семейството. Доказва връзката между рисковите фактори и поведението на детето.	20
3. Обосновава необходимостта от извършването на първоначална оценка за наличие на риск и предлага варианти за действие в конкретни примери.	20

4. Дефинира понятието „родителския капацитет“, изброява методи за измерване и идентифицира дефицити и ресурси на семейната среда.	20
5. Описва съдържанието на плана за действие и изяснява неговите цели в социалната работа.	10
6. Изяснява отговорностите на ангажираните институции в рисковата ситуация. Обосновава необходимостта от взаимодействието между тях и дава примери.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 10/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Дефинира понятието „дете в риск“ и изброява групи деца в риск, отглеждани в семейна среда.	10	3	1		
2. Изяснява условията, които предизвикват социално-педагогически риск за детето в семейството. Доказва връзката между рисковите фактори и поведението на детето.	20	1	1	1	1
3. Обосновава необходимостта от извършването на първоначална оценка за наличие на риск и предлага варианти за действие в конкретни примери.	20	2	1	2	
4. Дефинира понятието „родителския капацитет“, изброява методи за измерване и идентифицира дефицити и ресурси на семейната среда.	20	1	1	1	1
5. Описва съдържанието на плана за действие и изяснява неговите цели в социалната работа.	10	1	2		
6. Изяснява отговорностите на ангажираните институции в рисковата ситуация. Обосновава необходимостта от взаимодействието между тях и дава примери.	20		2	2	
Общ брой задачи:	24	8	8	6	2
Общ брой точки:	100	16	32	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 11: Социална работа с деца в риск, отглеждани извън семейна среда

Същност на понятията „дете в риск“ и „извън семейна среда“. Групи деца в риск, отглеждани извън семейна среда. Социална услуга от резидентен тип – същност и условия за ползване на услугата. Организация и управление на центровете за настаняване от семеен тип за деца (ЦНСТД), ефективност. Настаняване на дете в ЦНСТД – видове ЦНСТД и условия за настаняване на дете. Роля на социалния работник при осъществяване на взаимодействие с дете, настанено в ЦНСТД.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Обяснява „дете в риск“ и дефинира понятието „извън семейна среда“. Свързва двете понятия с конкретни мерки за закрила.	16
2. Описва характеристиките на групи деца, отглеждани извън семейна среда, и дава примери за дефицити в развитието на децата.	12
3. Обяснява услугата „резидентен тип“ като възможност за отглеждане на деца извън семейна среда и посочва къде се предлага.	12
4. Описва и обяснява организацията и управлението на ЦНСТД. Прави изводи за ефективността на центровете за деца.	22
5. Дава примери за различни видове ЦНСТД и посочва конкретни законови основания за настаняване на дете в даден център.	16
6. Изяснява ролята на социалния работник в живота на дете, настанено в ЦНСТД, и описва условия за ефективно взаимодействие. Определя лична позиция относно отговорността на социалния работник към бъдещето на детето.	22
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 11/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Обяснява „дете в риск“ и дефинира понятието „извън семейна среда“. Свързва двете понятия с конкретни мерки за закрила.	16	2		2	
2. Описва характеристиките на групи деца, отглеждани извън семейна среда, и дава примери за дефицити в развитието на децата.	12	2	2		

3. Обяснява услугата „резидентен тип“ като възможност за отглеждане на деца извън семейна среда и посочва къде се предлага.	12	2	2		
4. Описва и обяснява организацията и управлението на ЦНСТД. Прави изводи за ефективността на центровете за деца.	22	1	1		2
5. Дава примери за различни видове ЦНСТД и посочва конкретни законови основания за настаняване на дете в даден център.	16		1	2	
6. Изяснява ролята на социалния работник в живота на дете, настанено в ЦНСТД, и описва условия за ефективно взаимодействие. Определя лична позиция относно отговорността на социалния работник към бъдещето на детето.	22			1	2
Общ брой задачи:	22	7	6	5	4
Общ брой точки:	100	14	24	30	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 12: Алтернативна грижа за деца

Същност на алтернативната грижа за деца и основания за ползване на услугата. Семейство на близки и роднини – причини и основания за настаняване на дете. Приемна грижа - видове, причини за ползване на услугата. Приемно семейство – определение, видове и настаняване на дете. Осиновителско семейство- определение, изисквания към кандидат-осиновителите. Оказване на подкрепа към семействата, предоставящи алтернативна грижа. Условия за качество на услугите.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Дефинира понятието „алтернативна грижа за деца“ и посочва основания за ползване на услугата.	10
2. Описва значението на близки и роднини. Дава пример за възможни причини и условия за настаняване на дете в семейство на близки и роднини.	10
3. Изброява и обяснява видовете приемна грижа, както и причини за ползване на услугата.	10
4. Описва същността и обяснява видовете приемно семейство. Дава пример за настаняване на дете в професионално приемно семейство.	20

5. Изяснява значението на осиновяването. Описва изисквания към кандидат-осиновителите и обобщава условията, гарантиращи качество на отглеждането на детето.	20
6. Описва регламентирани услуги за оказване на подкрепа към семействата, предоставящи алтернативна грижа. Обосновава необходимостта от подкрепата и прави изводи за ефекта от нея.	30
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 12/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Дефинира понятието „алтернативна грижа за деца“ и посочва основания за ползване на услугата.	10	3	1		
2. Описва значението на близки и роднини. Дава пример за възможни причини и условия за настаняване на дете в семейство на близки и роднини.	10	1	2		
3. Изброява и обяснява видовете приемна грижа, както и причини за ползване на услугата.	10	1			1
4. Описва същността и обяснява видовете приемно семейство. Дава пример за настаняване на дете в професионално приемно семейство.	20	2	2		1
5. Изяснява значението на осиновяването. Описва изисквания към кандидат-осиновителите и обобщава условията, гарантиращи качество на отглеждането на детето.	20		2	2	
6. Описва регламентирани услуги за оказване на подкрепа към семействата, предоставящи алтернативна грижа. Обосновава необходимостта от подкрепата и прави изводи за ефекта от нея.	30	1		2	2
Общ брой задачи:	23	8	7	4	4
Общ брой точки:	100	16	28	24	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 13: Индивидуална социална работа - работа по случай

Същност и специфика на индивидуалната социална работа. Етапи на работа по случай. Предварителен етап и първи контакт с клиента – същност и особености. Проучване на случая – изисквания при проучването и професионално поведение на социалния работник. Оценка на случая и планиране на помощта. Реализиране на плана и оценка на резултатите. Подготовка за раздяла с клиента.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13:		Максимален брой точки
1. Описва същността на индивидуалната социална работа и доказва спецификата на работата по случай – дава примери.		18
2. Изброява етапи в социалната работа с индивиди и обяснява основни особености на всеки един от посочените етапи.		10
3. Обяснява предварителния етап и илюстрира спецификата при осъществяване на първия контакт с клиента.		12
4. Обяснява изискванията при проучване на случай и доказва важността на събраната информация. Дава примери, с които демонстрира професионално поведение на социалния работник.		20
5. Изброява основни моменти при оценка на случая, доказва тяхната значимост при планиране на помощта и в процеса на договаряне.		20
6. Илюстрира ролята на социалния работник при реализиране на плана за действие и доказва ролята на оценката на резултатите. Дава пример за професионално поведение при раздяла с клиента.		20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 13/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Описва същността на индивидуалната социална работа и доказва спецификата на работата по случай – дава примери.	18	1	1	2	
2. Изброява етапи в социалната работа с индивиди и обяснява основни особености на всеки един от посочените етапи.	10	3	1		
3. Обяснява предварителния етап и дава пример за ефективно на първия контакт с клиента.	12		3		
4. Обяснява изискванията при проучване на случай и доказва важността на събраната информация. Дава примери, с които демонстрира	20			2	1

професионално поведение на социалния работник.					
5. Изброява основни моменти при оценка на случая, доказва тяхната значимост при планиране на помощта и в процеса на договаряне.	20	2	2		1
6. Илюстрира ролята на социалния работник при реализиране на плана за действие и обяснява целта на оценката на резултатите. Дава пример за професионално поведение при раздяла с клиента.	20		1		2
Общ брой задачи:	22	6	8	4	4
Общ брой точки:	100	12	32	24	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 14: Социална работа с групи и общности

Методи за интервенция в социалната работа в процеса на оказване на помощ. Методи и техники при социалната работа с група, групови процеси. Етапи при планиране на работа с група и изисквания при разработване на програма за групова работа. Същност на социалната работа с общности. Етапи на метода „на социалната работа с общности“ и подготовка на план за действие. Мобилна социална работа в общността – същност, начини за осъществяване и възможни резултати.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Изброява основните методи за интервенция в социалната работа и обяснява спецификата на социалната работа с групи като един от основните методи за оказване на помощ.	12
2. Посочва методи и техники при социална работа с групи. Обяснява същността на посочените методи и техники и дава пример за тяхната приложимост. Обяснява специфични процеси в групата и открива конкретни умения за владеене на груповите процеси.	24
3. Описва етапите при планиране на работа с група и избира основни изисквания при разработването на програма за групова работа.	10
4. Обяснява същността на социалната работа с общности и дава пример за използване на метода в практиката.	8
5. Изброява етапи на метода „на социалната работа с общности“ и изяснява основни изисквания при подготовката на план за действие.	20

6. Дефинира същността на мобилната социална работа в общността и разработва примери за осъществяване. Прави заключения за положителни резултати от реализиране на мобилна работа в общността.	26
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 14/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Изброява основните методи за интервенция в социалната работа и обяснява спецификата на социалната работа с групи като един от основните методи за оказване на помощ.	12	2	2		
2. Посочва методи и техники при социална работа с групи. Обяснява същността на посочените методи и техники и дава пример за тяхната приложимост. Обяснява специфични процеси в групата и открива конкретни умения за владеене на груповите процеси.	24		3	2	
3. Описва етапите при планиране на работа с група и избира основни изисквания при разработването на програма за групова работа.	10	1			1
4. Обяснява същността на социалната работа с общности и дава пример за използване на метода в практиката.	8		2		
5. Изброява етапи на метода „на социалната работа с общности“ и изяснява основни изисквания при подготовката на план за действие.	20	2			2
6. Дефинира същността на мобилната социална работа в общността и разработва примери за осъществяване. Прави заключения за положителни резултати от реализиране на мобилна работа в общността.	26	3		2	1
Общ брой задачи:	23	8	7	4	4
Общ брой точки:	100	16	28	24	32
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 15: Превантивна социална работа

Същност на превенцията. Видове превенция. Подходи и модели на превантивна социална работа. Методи на превантивна работа – видове, ефективност. Превенция на изоставянето на деца. Рискови фактори за изоставяне и услуги по превенция на изоставянето. Професионално и институционално сътрудничество в превантивната социална работа.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Описва същността на превенцията и обяснява видовете превенция в социалната работа (първична, вторична и третична превенция).	10
2. Посочва подходи и модели за превенция, обяснява посочените подходи и модели и прави извод за тяхната значимост.	20
3. Изброява методи на превантивна работа, обяснява съдържанието им и доказва тяхната ефективност.	20
4. Очертава същността на превенцията на изоставяне на деца и доказва с примери ефективната превенция.	20
5. Описва рискови фактори за изоставяне, посочва и обяснява услуги по превенция на изоставянето на деца.	10
6. Посочва участници на професионално и институционално ниво в превантивната социална работа и прави изводи за техните отговорности в реализирането на сътрудничество.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 15/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Описва същността на превенцията и обяснява видовете превенция в социалната работа (първична, вторична и третична превенция).	10	1	2		
2. Посочва подходи и модели за превенция, обяснява посочените подходи и модели и прави извод за тяхната значимост.	20	1	1	1	1
3. Изброява методи на превантивна работа, обяснява съдържанието им и доказва тяхната ефективност.	20	2	1	2	

4. Очертава същността на превенцията на изоставяне на деца и доказва с примери ефективната превенция.	20	2	1	2	
5. Описва рискови фактори за изоставяне, посочва и обяснява услуги по превенция на изоставянето на деца	10	1	2		
6. Посочва участници на професионално и институционално ниво в превантивната социална работа и прави изводи за техните отговорности в реализирането на сътрудничество.	20		1		2
Общ брой задачи:	23	7	8	5	3
Общ брой точки:	100	14	32	30	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 16: Закрила на детето

Правна рамка на закрилата правата на детето. Основания за предоставяне на закрила на детето. Функции на специализираните органи за закрила на детето. Законово регламентирани мерки за закрила и ред за тяхното осъществяване. Закрилата на детето на практика – услуги в подкрепа на рискови групи деца. Координация между ангажираните институции и ролята на социалния работник при предоставяне на закрила.

Дидактически материали: Закон за закрила на детето, ППЗЗД

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Описва нормативни документи за закрила правата на детето и изяснява основните принципи и приоритети на държавата по отношение на детето.	10
2. Изброява основания за предоставяне на закрила на детето и посочва видовете закрила.	10
3. Изяснява функциите на специализираните органи за закрила на детето и посочва конкретни задължения на участниците по прилагане на координационния механизъм. Обобщава ефекта от тяхното взаимодействие.	20
4. Изброява законово регламентирани мерки за закрила и ред за тяхното осъществяване. Дава пример за избор на мерки и очаквания ефект от тяхното прилагане.	20
5. Изяснява съдържанието на услугите в подкрепа на рискови групи деца и прави изводи за тяхната роля в практическата реализация на закрилата на детето.	20

6. Илюстрира с примери осъществяването на координация между ангажираните институции и ролята на социалния работник при предоставяне на закрила.	20
Общ брой точки:	
100	

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 16/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Описва нормативни документи за закрила правата на детето и изяснява основните принципи и приоритети на държавата по отношение на детето.	10	3	1		
2. Изброява основания за предоставяне на закрила на детето и посочва видовете закрила.	10	1	2		
3. Изяснява функциите на специализираните органи за закрила на детето и посочва конкретни задължения на участниците по прилагане на координационния механизъм. Обобщава ефекта от тяхното взаимодействие.	20	2	2		1
4. Изброява законово регламентирани мерки за закрила и ред за тяхното осъществяване. Дава пример за избор на мерки и очаквания ефект от тяхното прилагане.	20	2	1	2	
5. Изяснява съдържанието на услугите в подкрепа на рискови групи деца и прави изводи за тяхната роля в практическата реализация на закрилата на детето.	20	1	1	1	1
6. Илюстрира с примери осъществяването на координация между ангажираните институции и ролята на социалния работник при предоставяне на закрила.	20			2	1
Общ брой задачи:	24	9	7	5	3
Общ брой точки:	100	18	28	30	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 17: Ефективно общуване в професионална среда

Цел и характеристики на ефективното общуване. Умения за ефективно вербално и невербално общуване в професионална среда. Работа в екип – същност, характеристики, умения. Мултидисциплинарен екип в социалната работа. Позитивен език в общуването с клиентите/потребителите и техните близки. Баристри в общуването и техники за справяне.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17		Максимален брой точки
1. Описва целта и изяснява характеристиките на ефективното общуване.		10
2. Изброява умения за вербално и невербално общуване и прави изводи за тяхната ефективност в професионална среда.		20
3. Дефинира термина „екип“, изяснява характеристиките на работата в екип и обобщава условията за ефективна комуникация в екипа.		20
4. Изброява основания за формиране на мултидисциплинарен екип и посочва отговорностите на участниците в него.		10
5. Изброява и изяснява характеристиките на позитивното общуване с клиентите/потребителите и техните близки във взаимовръзка с етичните принципи в социалната работа. Посочва примери.		20
6. Изброява предпоставки за възникване на баристри в общуването, изяснява тяхното влияние върху качеството на професионалната дейност и предлага техники за справяне. Посочва примери.		20
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 17/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Описва целта и изяснява характеристиките на ефективното общуване	10	3	1		
2. Изброява умения за вербално и невербално общуване и прави изводи за тяхната ефективност в професионална среда.	20	2	2		1
3. Дефинира термина „екип“, изяснява характеристиките на работата в екип и обобщава условията за ефективна комуникация в екипа.	20	2	2		1
4. Изброява основания за формиране на мултидисциплинарен екип и посочва отговорностите на участниците в него.	10	1	2		

5. Изброява и изяснява характеристиките на позитивното общуване с клиентите и техните близки във взаимовръзка с етичните принципи в социалната работа. Посочва примери.	20	2	1	2	
6. Изброява предпоставки за възникване на бариери в общуването, изяснява тяхното влияние върху качеството на професионалната дейност и предлага техники за справяне. Посочва примери.	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	26	11	9	3	3
Общ брой точки:	100	22	36	18	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 18: Умения за решаване на конфликт

Същност на конфликта и причини за възникването му. Умения за разпознаване на сигналите за конфликт в поведението на клиентите. Оценка на риска при наличие на конфликтна ситуация. Модели на поведение при конфликт. Избор на стратегия за справяне с конфликтната ситуация. Посредничество в конфликтна ситуация.

Дидактически материали: (при необходимост)

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Дефинира конфликта и изброява причини за възникването му.	10
2. Описва сигналите за поява на конфликт в поведението на клиентите и изброява необходимите умения за тяхното идентифициране.	10
3. Предлага начини за оценка на риска при наличие на конфликтна ситуация и изработва примерна оценка.	20
4. Изброява и обяснява модели на поведение при конфликт, оценява тяхното влияние върху развитието на конфликтната ситуация.	20
5. Посочва стратегии за справяне с конфликтната ситуация и аргументира избора на подходяща стратегия.	20
6. Описва същността на посредничеството и изяснява необходимите условия за осъществяването му в конфликтна ситуация. Дава примери.	20
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 18/ критерии за оценяване	Ма кси мал ен	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Дефинира конфликта и изброява причини за възникването му.	10	3	1		
2. Описва сигналите за поява на конфликт в поведението на клиентите и изброява необходимите умения за тяхното идентифициране.	10	1	2		
3. Предлага начини за оценка на риска при наличие на конфликтна ситуация и изработва примерна оценка.	20	3	2	1	
4. Изброява и обяснява модели на поведение при конфликт, оценява тяхното влияние върху развитието на конфликтната ситуация.	20	2	2		1
5. Посочва стратегии за справяне с конфликтната ситуация и аргументира избора на подходяща стратегия.	20			2	1
6. Описва същността на посредничеството и изяснява необходимите условия за осъществяването му в конфликтна ситуация. Дава примери.	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	8	4	3
Общ брой точки:	100	20	32	24	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

2. Критерии и показатели за оценка на дипломния проект и неговата защита

(Попълва се индивидуално от председателя и членовете на комисията)

<i>Критерии и показатели за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки за показателите</i>	<i>Максимален брой точки за критерия</i>
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект		20
1.1. логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4	

1.2. задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7	
1.3. използване на подходящи изследователски методи	4	
1.4. стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5	
2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати		20
2.1. изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10	
2.2. оригиналност, значимост и актуалност на темата	6	
2.3. задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4	
3. Представяне на дипломния проект		20
3.1. представянето на разработката по темата е ясно и точно	5	
3.2. онагледяване на експозето с: а) презентация; б) графични материали; в) практически резултати; г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10	
3.3. умения за презентиране	5	
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за защита на дипломен проект		30
4.1. разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10	
4.2. логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10	
4.3 съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10	
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност		10
5.1. правилно използване на професионалната терминология	5	
5.2. ясен изказ и обща езикова грамотност	5	

Общ брой точки	Максимален бр. точки 100	Максимален бр. точки 100
-----------------------	---------------------------------	---------------------------------

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание по практика съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

Примерно индивидуално практическо задание:

Тема: Да се опише процедура по настаняване на дете в приемно семейство на ниво родилен дом при деклариран отказ от родителски права.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- Да изясни критериите, които влияят при избора на подходящо за ситуацията приемно семейство.
- Да посочи ролята и отговорностите на водещия случая.
- Да определи целта и вида на настаняването на детето в приемно семейство.
- Да опише дейности, свързани със запознаването на приемното семейство с индивидуалните особености на детето.
- Да предложи варианти за осъществяване на контакт между детето и приемното семейство.
- Да опише дейности по подготовката на детето за предстоящото преместване и начина на осъществяване.
- Да посочи задължителните принципи, които трябва да се спазват при настаняване на дете в приемно семейство.
- Да изброи задължителните документи - образци, необходими за финализиране на процедурата по настаняване.
- Да посочи необходимите нормативни документи, които регламентират настаняването на дете, в случая – новородено, в приемно семейство, например:
 - ✓ Закон за закрила на детето;

- ✓ НАРЕДБА за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях;
- ✓ Наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца.
- Да представи резултатите от своята разработка в писмен вид в деня на защита пред комисията.

2. Критерии за оценяване

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки	Тежест
1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда		да/не
1.1. Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място 1.3. Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа Забележка: Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2) .		
2. Ефективна организация на работното място		5
2.1. Планира ефективно работния процес	2	
2.2. Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2	
2.3. Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1	
3. Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията		5
3.1. Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3	
3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2	
4. Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание		20
4.1. Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10	
4.2. Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10	

5. Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание		20
5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10	
5.2. Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10	
6. Качество на изпълнението на индивидуалното задание		50
6.1. Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20	
6.2. Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20	
6.3. Изпълнява задачата в поставения срок	10	
Общ брой точки:		100
		100

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалността код код 7620201 „Социална работа с деца и семейства в риск“, професия код 762020, „Сътрудник социални дейности“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимален брой 100 точки;
- част по практика на професията – максимален брой 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията+ $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Миленкова, А. Здравословни и безопасни условия на труд. Учебно помагало за задължителна професионална подготовка. Нови знания, 2003.
2. Бончева, И. Психология на детското развитие. Изд. Славена, 2013 г.
3. Борисова, В. Социализация и ресоциализация. С., 2007 г.
4. Бъчева, С. Семейство и възпитание. В: Теория на възпитанието, С. 1994 г.
5. Вълков, П. Осиновяването – въпроси и отговори. Силистра, 2006 г.
6. Вълчев, Р. Как да решаваме успешно конфликти. Център „Отворено образование” , 1998 г.
7. Гайдаров, К. Девиантното поведение на непълнолетните. Изд. „Албатрос“, 1998 г.
8. Господинов, Вл. Юноши. Девиации. Емоционална интелигентност. Изд. „Изток-Запад”, 2010 г.
9. Димитрова, Я. Специфика на социалната работа с различни рискови групи. Сборник доклади. В. Търново: ЛИБРА СКОРП, 2016 г.
10. Коцев, В., Пейчев, И. Ефективна комуникация и работа с родители, Изд. Раабе, 2019 г.
11. Кутева, В. Проблеми на семейната педагогика. В. Търново, УИ "Св. св. Кирил и Методий", 2000 г.
12. Маджаров, Г. Детска психология заедно. София: Кушовалиев, 2017 г.
13. Манасиева, Т. Девиантно и делинквентно поведение на децата, Учебно помагало. София, 2010 г.
14. Манчева, Р. Диагностика на личността с девиантно поведение. ЮЗУ “Неофит Рилски“, 2017 г.

15. Методика за условията и начина на предоставяна на социалната услуга „Приемна грижа“.
16. Методическо ръководство за предоставяне на услугите „Формиране на родителски умения“ и „Семейно консултиране и подкрепа“. ИСДП, С. 2015 г.
17. Механджийска, Г. Социална работа с индивидуални клиенти. Изд. СУ, 2019 г.
18. Практически наръчник по обучение на тема „Социални дейности“. София 2018 г.
19. Стаматов, Р. Детска психология. С. 2000 г.
20. Теория и практика на социалната работа. София, 2003 г.
21. Тодорова, М. Помагало по методи на социалната работа. Изд. Фабер, В.Т.2015 г.
22. Христова, Т. 10-те златни правила за работа в екип. Изд. Сиела, 2006 г
23. Антология: Социална работа. Съст. М. Дейвис. С., 2008 г.
24. Божилова, В. Понятиен апарат и етапи на социалната работа с общности. В: ГСУ, Факултет по педагогика, Книга Социални дейности, том 101, 2009 г.
25. Механджийска, Г. Интервюирането в социалната работа. С., 2008 г.
26. Механджийска, Г. Супервизията в социалната работа. С., 2008 г.
27. Механджийска, Г., Е. Рангелова. Методи на социалната работа. Габрово, 2009 г.
28. Механджийска, Г. Социална работа по случай – приключването. – Бюлетин на ФИЦЕ, юни, 2009 г.
29. Механджийска, Г. Методика на използването на емпатия от социалния работник. – Бюлетин на ФИЦЕ, март, 2009 г.
30. Механджийска, Г. Групова терапия и социалната работа – професионални взаимодействия. – В: Годишник на Софийски университет “Св. Климент Охридски”, Книга Социални дейности, том 102, 2010 г.
31. Митева, П. Методи в помагащите професии. Б., 2006 г.
32. Научните изследвания в социалната работа: състояние и приложение. С., 2005 г.
33. Николаева, С. Социална работа по проект. С.
34. Ониът, С. Водене на случай в психиатричната практика. С., 1999 г.
35. Петрова-Димитрова, Н. Основи и методи на социалната работа. С., 2001 г.
36. Подготовка, професионална реализация и социален статус на социалния работник. Сборник. С., 2009 г.
37. Проблеми на социалната работа. Образование, практика, научни изследвания. Сборник. С., 2007 г.
38. Рудестам, К. Групповая психотерапия. СПб., 2000 г.

39. Тепавичаров, И. Измерване и оценяване в дейността на социалния работник. С., 1999 г.
40. Цветанска, С. Тренингов модел за развитие на комуникативни умения. ГСУ, Факултет по педагогика, том 94, 2002 г.
41. Шулман, Л. Изкуството да се помага на индивиди, семейства и групи. С., 1994 г.
42. Методики и методически указания <https://asp.government.bg/bg/deynosti/sotsialni-uslugi/metodiki-i-metodicheski-ukazaniya>.
43. Е- списание „Социална работа”, СУ.
44. Списание „Обществено възпитание”, изд. на ЦКБППМН.
45. ФИЦЕ – бюлетин – издание на Сдружението за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ – България.
46. Нормативни документи, свързани със социалната работа с деца и семейства.

VII. АВТОРСКИ ЕКИП

1. Силвия Велинова Михова - 135 СУ ”Ян Амос Коменски”, гр. София
2. Димана Димитрова Ветова-Белева - 135 СУ ”Ян Амос Коменски”, гр. София

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Изпитен билет – част по теория на професията

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код 762020 „Сътрудник социални дейности“

специалност код 7620201 „Социална работа с деца и семейства в риск“

Изпитен билет № 1

Изпитна тема: Социалната работа като дейност и система

1. Цели и задачи на социалната работа.
2. Принципи (хуманизъм, социална справедливост, свобода на личността, социално партньорство и др.) на социалната работа.
3. Обекти и субекти на социалната работа.
4. Равнища на социална работа – макро-, мезо- и микроравнище на социална работа.
5. Социалната работа като професионална дейност.
6. Принципи на етично отношение в процеса на взаимодействие с клиента/потребителя.

(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали(ако е приложимо)

Етичен кодекс на социалния работник

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

2. Индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

**по професия код 762020 „Сътрудник социални дейности“
специалност код 7620201 „Социална работа с деца и семейства в риск“**

И н д и в и д у а л н о з а д а н и е №

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

**1. Да се опише процедура по настаняване на дете в приемно семейство на ниво
родилен дом при деклариран отказ от родителски права.**

(вписва се темата на практическото задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

1. Да изясни критериите, които влияят при избора на подходящо за ситуацията приемно семейство.
2. Да посочи ролята и отговорностите на водещия случая.
3. Да определи целта и вида на настаняването на детето в приемно семейство.
4. Да опише дейности, свързани със запознаването на приемното семейство с индивидуалните особености на детето.
5. Да предложи варианти за осъществяване на контакт между детето и приемното семейство.

6. Да опише дейности по подготовката на детето за предстоящото преместване и начина на осъществяване.
7. Да посочи задължителните принципи, които трябва да се спазват при настаняване на дете в приемно семейство.
8. Да изброи задължителните документи - образци, необходими за финализиране на процедурата по настаняване.
9. Да посочи необходимите нормативни документи, които регламентират настаняването на дете, в случая – новородено, в приемно семейство, например:
 - ✓ Закон за закрила на детето;
 - ✓ Наредба за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях;
 - ✓ Наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца.
10. Да представи резултатите от своята разработка в писмен вид в деня на защита пред комисията.

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

3. Указание за разработване на писмен тест

При провеждане на държавния изпит – част теория на професията, с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа поне един глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва указание за работа, което включва целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него; описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях; продължителност на времето за работа с теста; начин на оценяване на резултатите от теста.

А) Примерно указание за работа

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професия „.....“; специалност „.....“.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начинът на отговор е описан в задачата.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, отбелязан със знака **X**.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите, преди да посочите някой отговор за верен.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност астрономически часа.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Б) Методически указания за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част теория на професията, за разработването и оценяването на писмения тест:

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

а) Таксономия на Блум— равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава,

		възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва
IV. Анализ	Разкриване на взаимовръзки, зависимости, тенденции и формулиране на изводи и заключения	Разделя, подразделя, диференцира, различава, представя графично, определя, илюстрира, прави заключения и изводи, обобщава, избира, разделя, подразделя

б) Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
 - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
 - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**
 - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
 - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
 - Задачи с един или повече верни отговори;
 - Въпроси за избор между вярно и грешно.

В) Примерна тестова задача

Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Посочете вида на насилието според следното определение: "Неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи."

- а) за физическото насилие
- б) за психическото насилие
- в) за пренебрегването/неглижирането
- г) за сексуалното насилие

Еталон на верния отговор: в)

макс. 2 т.

Ключ за оценяване:

Отговор в) – 2 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

Всички останали отговори – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

Посочете в кой от посочените отговори има ВЯРНО твърдение?

- а) Насилие има само тогава, когато има видими следи от физическо малтретиране, упражнено върху децата.
- б) Информираността на обществото за проявите на насилие в семейството променя традиционните виждания за това явление.
- в) Различни форми на насилие има във всички семейства с нисък социално-икономически статус.
- г) Насилието може да спре от само себе си и условие за това е запазване на тайната за случващото се в семейството.

Еталон на верния отговор: б)

макс. 4 т.

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 4 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

Всички останали отговори – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Приложение“:

Номерирайте в последователност стъпките по реда на извършване при получен сигнал за насилие над дете в семейството.

- Социалният работник събира информация, с която да бъде направена оценка на случая.
- Предприемане на мерки за закрила при установен риск за детето и започване на работа по случая.
- Началникът на отдел „Закрила на детето“ при дирекция „Социално подпомагане“ определя отговорен социален работник.
- Социалният работник извършва проверката на сигнала до 24 часа от неговото постъпване.
- Изготвяне на общ план, в който се описват планираните мерки, като социалният работник е отговорен и следи за изпълнението на плана.
- Сигналът се изпраща в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето.

макс. 6 т.

Еталон на верния отговор:

- 4 Социалният работник събира информация, с която да бъде направена оценка на случая.
- 5 Предприемане на мерки за закрила при установен риск за детето и започване на работа по случая.
- 2 Началникът на отдел „Закрила на детето“ при дирекция „Социално подпомагане“ определя отговорен социален работник.
- 3 Социалният работник извършва проверката на сигнала до 24 часа от неговото постъпване.
- 6 Изготвяне на общ план, в който се описват планираните мерки, като социалният работник е отговорен и следи за изпълнението на плана.
- 1 Сигналът се изпраща в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето.

Ключ за оценяване:

Пълен и верен отговор по еталон – 6 точки

При 4 верни и 2 грешни отговора – 4 точки

При всички останали случаи – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Анализ“

Определете във всяка от дадените подточки вида насилие над дете според посочените характеристики:

- а) незадоволително физическо развитие, тегло и ръст под нормата, ниска хигиена, мръсни дрехи и липса на необходими за учебния процес пособия, слаби социални умения;.....
- б) неправдоподобни и объркани обяснения за травми и белези по тялото на детето, давани от самото дете или от родителите; чести посещения в различни медицински служби;
- в) изолиране от подходящи за възрастта нормални социални преживявания и опит; вербални нападки, внушаване на страх, вина; обезценяване на детските усилия и игнориране на неговите желания;
- г) принуждаване на детето да разглежда материали с порнографско съдържание; опипване на еротични места по тялото; използване на детето за полово стимулиране; принуждаване към проституция.

макс. 8 т.

Еталон на верния отговор:

- а) пренебрегване/неглижиране – 2 т.
- б) физическо насилие – 2 т.
- в) психическо насилие – 2 т.
- г) сексуално насилие – 2 т.

Ключ за оценяване:

- Пълен и верен отговор по еталон – 8 точки
- При 3 верни и 1 грешен отговор – 6 точки
- При 2 верни и 2 грешни отговора – 4 точки
- При 1 верен и 3 грешни отговора – 2 точки
- При всички останали случаи – 0 точки

4. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

**ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

**по професия код 762020 „Сътрудник социални дейности“
специалност код 7620201 „Социална работа с деца и семейства в риск“**

На ученик/ученичка от клас
(трите имена на ученика)

Тема: Социална ефективност на приемната грижа в България

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

Да се изследват и анализират следните аспекти на социална ефективност на приемната грижа в България: същност и цели на социалната услуга „ПРИЕМНА ГРИЖА“; целеви групи, участници в процеса и видове приемна грижа; приемното семейство и приемното дете; настаняване на дете в приемно семейство; отглеждане и грижа в приемното семейство; взаимоотношения с биологичното семейство на детето; подготовка на детето за прекратяване на настаняването и прекратяване на настаняването; предимства на социалната услуга „ПРИЕМНА ГРИЖА“ пред институционалната грижа за деца; ефективност на услугата; фактори, определящи ефективността на социалната услуга „ПРИЕМНА ГРИЖА“ в България. Да се представят подходящи примери, които илюстрират процесите.

График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект

б) контролни проверки и консултации

.....

.....

.....

в) краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:

(име, фамилия)

(подпис)

Ръководител-консултант:

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/:

(име, фамилия) (подпис)

класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP-WHITE]

(печат на училището)

5. Указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект

A. Съдържание на дипломния проект:

Оформяне на дипломния проект в следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия и специалност, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведение) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част - Формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използвана в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или за по-добра прегледност подредба. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

B. Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; Брой редове в стр.: 30; Брой на знаците: 60 знака в ред

Общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

6. Рецензия на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Специалност	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект.		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....
..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпит чрез защита на дипломен проект - част по теория на професията.

.....20... г.
Гр./с.....

Рецензент:
(име и фамилия)